

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний біотехнологічний університет

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник тез
Всеукраїнської науково-практичної конференції науковців,
викладачів та аспірантів
(електронне видання)

23 травня 2023 року

Харків
ДБТУ
2023

Організаційний комітет:

Михайлов Валерій Михайлович	доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного біотехнологічного університету (ДБТУ) (<i>голова оргкомітету</i>)
Боровков Сергій Борисович	кандидат ветеринарних наук, доцент, декан факультету ветеринарної медицини ДБТУ (<i>співголова оргкомітету</i>)
Денисова Ольга Миколаївна	кандидат біологічних наук, доцент, завідувачка кафедри фізіології та біохімії тварин ДБТУ (<i>співголова оргкомітету</i>)
Слюсаренко Дмитро Вікторович	доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології ДБТУ (<i>співголова оргкомітету</i>)
Вікуліна Галина Вікторівна	кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри внутрішніх хвороб і клінічної діагностики тварин, заступник декана факультету ветеринарної медицини ДБТУ
Гладка Наталія Іванівна	кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри фізіології та біохімії тварин ДБТУ (<i>секретар оргкомітету</i>)
Гліницький Микола Григорович	доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри анатомії та гістології домашніх тварин ім. П.О. Ковальського Білоцерківського національного аграрного університету
Кулинич Сергій Миколайович	доктор ветеринарних наук, професор, декан факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету
Білий Дмитро Дмитрович	доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри ветеринарної хірургії і репродуктології Дніпровського державного аграрно-економічного університету
Родіонова Катерина Олександрівна	кандидат ветеринарних наук, доцент, декан факультету ветеринарної медицини Одеського державного аграрного університету
Стегній Борис Тимофійович	доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН, директор ННЦ «ІЕКВМ»

Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи [Електронний ресурс] : збірник тез доповідей всеукр. наук.-практ. конф. науковців, викладачів та аспірантів, 23 травня 2023 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2023. – 204 с. – електронні текстові дані. – режим доступу: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

Збірник містить матеріали виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції науковців, викладачів та аспірантів «Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи», що присвячені висвітленню актуальних питань ветеринарної медицини.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

	Стор.
Lyudmyla Buyun, Halina Tkaczenko, Natalia Kurhaluk, Lyudmyla Kovalska, Oleksandr Gyrenko	8
Biomarkers of oxidative stress in the equine blood after <i>in vitro</i> treatment with extracts derived from pseudobulbs of <i>COELOGYNE PANDURATA</i> lindl. (ORCHIDACEAE) plants	
Natalia Kurhaluk, Halina Tkaczenko	10
Biomarkers of oxidative stress in the blood of mice caused by lipopolysaccharide-induced endotoxemia	
Агаркова К.І.	12
Роль специфічної розчистки та активного моціону у корекції стану коня з вродженою контрактурою згиначів пальців. Клінічний випадок	
Тимошенко О.П., Сидельов В.В.	13
Зміни рівня лабораторних показників крові безпритульних котів під час надходження у притулок для домашніх тварин	
Тодоров М.І.	15
Реабілітаційні заходи у разі гострих респіраторних захворювань у телят	
Маценко О.В., Маслак Ю.В., Щепетільников Ю.О.	17
Ефективність застосування ветеринарного препарату ветадекс у комплексній терапії котів за atopічного дерматиту	
Бобрицька О.М., Югай К.Д., Водоп'янова Л.А., Жукова І.О., Денисова О.М.	19
Використання біорезонансного методу оцінки функціонального стану антиоксидантної системи у собак	
Богач М.В., Селіщева Н.В., Богач Д.М.	22
Оцінка ступеня забруднення зернових кормів мікроміцетами у Одеській області	
Богач М.В., Люлін П.В., Білий О.О.	24
Поширення та вікові особливості гістомонозу індиків	
Bogdaniuk A.O., Petrushko M.P., Garkavii V.V.	26
Cryotolerance of spermatozoa varies according to the breed of goat	
Богач О.М., Палій А.П., Богач М.В.	27
Вплив змішаного перебігу ізоспорозу і криптоспоридіозу на морфологічні та біохімічні показники крові поросят	
Бородина В.І., Матвійчук А.О.	30
Мастит у кобил: клінічні ознаки і діагностика	
Бурдейний Р.А., Грінченко Д.М., Северин Р.В., Баско С.О.	32
Визначення оптимальної дози імуностимулюючого препарату ЕТР для курчат під час вакцинації хвороби Ньюкасла	
Бирка О.В., Куц М.М., Фесенко І.А., Ляхович Л.М.	34
Морфологічні показники лімфоїдних утворень кишечника кролів	
Чуприна М.І., Іванченко І.М., Оцирклевич Н.І.	36
Терапевтична ефективність продукції DERMOSCENT під час відновленні стану шкіри та шерсті за дисемінованих форм дерматофітозів	
Денисова О.М., Водоп'янова Л.А., Гребенюк К.Р.	38
Біохімічні показники крові при ранній діагностиці хронічної хвороби нирок у котів	
Денисова О.М., Гладка Н.І., Приходченко В.О., Якименко Т.І.	39
Вплив факторів кріоконсервування на чутливість еритроцитів собак до механічного стресу	
Федоренко С.Я., Онищенко О.В., Склярів П.М.	40
Гіповітамінози – етіологічний чинник аліментарної неплідності у корів	
Фесенко І.А., Куц М.М.	43
Вікова динаміка лімфоїдних утворень підшлункової залози свійських гусей	

застосування у птахівництві	
Нікіфорова О.В., Мазаний О.В., Решетило О.І.	
Особливості застосування препаративних форм «БІСЕПТОЛУ®» за цистоізоспорозу у котів	93
Ніпот О.Є., Єршова Н.А., Єршов С.С., Чабаненко О.О., Шпакова Н.М.	
Вплив модельної гіперглікемії на механічну стійкість еритроцитів кролика та щура	95
Палій А.П., Родіонова К.О., Доценко К.А., Павліченко О.В., Данкевич Н.І.	
Корекція статевих функцій домашніх тварин препаратами мегестролу ацетат	97
Павліченко О.В., Палій А.П.	
Визначення стану зародків птахів в період інкубації яєць різними методами	99
Петрик І.В., Самойлюк В.В.	
Ефективність ФІТОЕЛІТА МЕТАСТОП під час оперативного лікування за пухлин молочних залоз у собак	102
Петрушко А.С., Грушанська Н.Г.	
Особливості перебігу артеріальної тромбоемболії грудних кінцівок у свійського kota	103
Полжасєв М.М., Самойлюк В.В.	
Ефективність КЕНАЛОГ - 40 за дискотатії у собак	104
Прапірний В.В., Савенко М.М., Колесник О.	
Ретроспективний аналіз епізоотичної ситуації у філії ДП «КОНЯРСТВО УКРАЇНИ» № 63 щодо ринопневмонії коней	105
Приходченко В.О., Гладка Н.І., Денисова О.М.	
Вивчення біологічної хімії – важливий аспект у підготовці лікаря ветеринарної медицини	107
Рубан В.О., Северин Р.В., Гонтарь А.М., Симоненко С.І., Штагер Г.М.	
Особливості розповсюдження герпесвірусного ринотрахеїту котів у Харкові	108
Савенко М.М., Северин Р.В., Гонтарь А.М., Баско С.О., Штагер Г.М., Савенко О.М.	
Стратегічний розвиток всесвітньої ветеринарної асоціації до 2025 року	111
Стегудін О.Б., Степаненко Г.О., Локес-Крупка Т.П., Тимошенко О.П.	
Поширеність стоматологічних патологій у кролів (<i>ORYCTOLAGUS CUNICULUS</i>) у ХАРКОВІ та ПОЛТАВІ за 2019-2022 рр.	114
Скачко С.М., Фесенко І.А., Куц М.М.	
Особливості анатомічної будови органів травлення єменського хамелеона	116
Скрипка М.В., Коренєва Ж.Б., Овчаренко Г.В.	
Морфометричні показники <i>PELOPHYLAX RIDIBUNDUS</i> в Одеському регіоні	117
Боровков С.Б., Боровкова В.М.	
Щодо практичної підготовки фахівців ветеринарної медицини в сучасних умовах	120
Тітаренко О.В., Зоська П.Б.	
Сучасні методи діагностики інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби	121
Волобєва У.І., Білий Д.Д.	
Поширення захворювань зубів у собак в умовах міста Кропивницького	123
Вовкотруб Н.В.	
Аналіз змін гепаторенального статусу вівцематок за умов використання препарату «АБЕТКА ДЛЯ ТВАРИН»	125
Войтенко Р.В., Головка В.О., Гонтарь А.М., Северин Р.В., Штагер Г.М.	
Ефективність застосування алогенної сироватки в комплексі заходів боротьби з PRDC	127
Яценко І.В., Чифтчі Хасан	
Проблеми виявлення субпродуктів, оброблених ксенобіотиками та їх вирішення шляхом застосування експрес-методів лабораторного дослідження	130
Яхновська А.В., Розумнюк А.В.	
Особливості діагностики гіпоадренкортицизму у собак	135

і Державний біотехнологічний університет, на базі якого відбувається підготовка лікарів ветеринарної медицини.

Підготовка високоякісних фахівців в галузі ветеринарної медицини базується в першу чергу на отриманні сучасних знань та практичних навичок та здатності їх застосування в практичній діяльності. На сьогодні підготовка лікаря ветеринарної медицини в Україні набуває особливого значення, оскільки фахівці цієї категорії, маючи справу з тваринами, опосередковано впливають на здоров'я та життя людей, а також на екологію. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Закону «Про ветеринарну медицину», метою вищої ветеринарної освіти є підготовка конкурентоспроможного висококваліфікованого фахівця, здатного вирішувати професійні задачі в ринкових умовах: проводити оздоровчі, профілактичні, діагностичні, лікувальні роботи та ветеринарно-санітарну експертизу, надавати інші ветеринарні послуги. Останнім часом значно зросли вимоги до професійної підготовки лікаря ветеринарної медицини, що зумовлює необхідність оптимізації навчального процесу. Одним із шляхів її вирішення є звернення до позитивного педагогічного досвіду розвинутих європейських країн, в тому числі Німеччині. Так, наприклад аналізуючи навчальні плани у Гіссенському університеті імені Ю.Лібиха, можна зазначити, що в 9-ому і 10 семестрах так званого «циклічного року» (Rotationsjahr) студенти-ветеринари проходять практику в такій послідовності: у ветеринарному закладі для коней (4 тижні), ветеринарній клініці для дрібних домашніх тварин (8 тижнів), у ветеринарному закладі для жуйних (2 тижні), у ветеринарному закладі по акушерству (4 тижні), в ветеринарному закладі для птахів (1 тиждень), у ветеринарному закладі для свиней (1 тиждень), у ветеринарних установах з паразитології, патології, вірусології і бактеріології (по 1 тижню в кожному). Це значно посилює практичну підготовку лікарів ветеринарної медицини і дає їм конкурентні переваги на ринку праці [1,2,3,4]. Нажаль, такого розподілу практики по видах тварин в Україні наразі не існує, хоча цей вид практики має суттєві переваги, так як кожний представник тваринного світу має особливу будову організму, функції, багато видів тварин хворіють тільки властивими їм хворобами. Тому наявність потужного навчально-практичного центру при навчальних закладах сільськогосподарського профілю є вельми необхідним, і ця можливість може бути в повній мірі реалізована в Державному біотехнологічному університеті.

Бібліографічний список.

1. Пилипенко, О. П. (2018). Професійна підготовка фахівців ветеринарного профілю у ВНЗ Німеччини.
2. Цвіліховський, М. І., Духницький, В. Б., & Костюк, В. К. (2013). Структура й методологічні засади підготовки фахівців ветеринарної медицини в Україні на сучасному етапі. Ветеринарна медицина України, (8), 36-41.
3. Мусійчук, С. М. (2013). Формування самоефективності майбутніх лікарів ветеринарної медицини у процесі професійної підготовки (Doctoral dissertation, НУБіП України).
4. Негрей, М., Тараненко, А., & Костенко, І. (2022). Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. Економіка та суспільство, (40).

УДК 636.2.09: 616.211/23-07

СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ІНФЕКЦІЙНОГО РИНОТРАХЕЇТУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Тітаренко О.В., кандидат ветеринарних наук, доцент

Зоська П.Б., здобувач вищої освіти ОС Магістр спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7370-8523>

Вірус інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби, також відомий як вірус герпесу (BoHV-1), є поширеним збудником респіраторних та репродуктивних хвороб у великої рогатої худоби, що спричиняє значні економічні втрати [1].

Метою наших досліджень було зробити огляд доступних інформаційних джерел щодо сучасних методів діагностики інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби.

Вірус інфекційного ринотрахеїту (BoHV-1) є представником роду *Varicellovirus* підродини *Alphaherpesvirinae*, яка належить до родини *Herpesviridae*. Вірус асоціюється з основними клінічними синдромами, а саме з інфекційним ринотрахеїтом (ІРТ), інфекційним пустульозним вульвовагінітом (ІПВ) та інфекційним пустульозним баланопоститом (ІПБ). Вірус також викликає інші клінічні синдроми, такі як аборт, безпліддя, кон'юнктивіт, ентерит і енцефаліт [2].

Основними джерелами вірусу є витоки з носових ходів та аерозоль за кашлю, виділення зі статевих органів, сперма, навколоплідні води та тканини. Збудник може передаватися при прямому контакті з інфікованими тваринами або при непрямому контакті з інфікованим матеріалом і персоналом [2].

Дослідники зазначають, що BoHV-1 може набутися латентного характеру після первинної інфекції польовим ізолятом або вакцинації ослабленим штамом, окрім цього, вірус зазвичай також виявляється в чутливих гангліях трійчастого нерва [2].

Латентно інфікованих тварин завжди слід розглядати як потенційне джерело інфекції, хоча деякі типи вакцин можуть значно зменшити кількість вірусу, що виділяється після реактивації [2]. Кодекс здоров'я наземних тварин МЄБ рекомендує проводити скринінг бугаїв на відсутність BoHV-1 шляхом виділення вірусу або ПЛІР у реальному часі (qPCR) [3]. Лабораторні діагностичні тести сперми мають значні обмеження. Хоча тест qPCR є швидшим і специфічнішим, він вимагає створення стандартної кривої для абсолютної кількісної оцінки. Крім того, чутливість qPCR обмежена при виявленні змішаних зразків із низькими концентраціями вірусу під час широкомасштабного дослідження зразків, оскільки властивості сперми можуть призвести до інгібування ферменту транскриптази [4]. Тому потрібне застосування більш чутливих методів аналізу.

На сьогоднішній день краплинна цифрова ПЛІР (ddPCR), як нова технологія виявлення нуклеїнових кислот, дозволяє визначати абсолютну кількість нуклеїнових кислот без необхідності стандартної кривої. DdPCR використовує ті самі праймери та зонд, що й qPCR, але є більш чутливою [5]. Реакційна суміш розділяється на безліч крапель води в маслі, і комбінація мікрофлюїдних методів використовується для визначення цільового гена за допомогою розподілу Пуассона та аналізу кількості позитивних і негативних розділів [6]. Метод ddPCR успішно застосовується для виявлення вірусних і бактеріальних інфекцій. Перевага ddPCR полягає в тому, що він є високочутливим і специфічним і підвищує точність виявлення цільової нуклеїнової кислоти при низьких концентраціях, порівняно з qPCR [7].

В Україні застосовують методи ізоляції вірусу ІРТ в культурах клітин нирок телят, нирок ембріонів телят, тестикулів бугаївців з наступною ідентифікацією його в реакції нейтралізації (РН), або інших методах: реакції імуофлуоресценції (РІФ), імуоферментного аналізу (ІФА), полімеразної ланцюгової реакції (ПЛІР) тощо. В даний час для виділення вірусу ІРТ використовують 2 лінії клітин МДБК [8].

На сьогодні дослідження антигел сироваток крові методом імуоферментного аналізу здійснює Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи у м. Київ [9] та Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» у м. Харків [10].

Отже, для діагностики інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби застосовують сучасні методи діагностики, такі як: імуоферментний аналіз, полімеразно-ланцюгова реакція, реакція імуофлуоресценції та реакція нейтралізації. При цьому, найінформативнішим методом є ПЛІР, що використовується як еталонний стандарт для інших діагностичних тестів, вона має вирішальне значення у постановці діагнозу.

Бібліографічний список:

1. Newcomer, B. W. (2021). Infectious Agents: Infectious Bovine Rhinotracheitis. *Bovine Reproduction*, 753-757. doi/abs/10.1002/9781119602484.ch61
2. Iscaro, C., Cambiotti, V., Petrini, S. & Feliziani, F. (2021). Control programs for infectious bovine rhinotracheitis (IBR) in European countries: An overview. *Animal Health Research Review*, 22(2), 136-146. doi:10.1017/S1466252321000116
3. World organization for animal health (office international des Epizooties: OIE). *Manual of Diagnostic Tests and Vaccines for Terrestrial Animals* 2021, Paris: OIE. 2021. 1139–57. Retrieved from URL <https://www.oie.int/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-manual-online-access/>
4. Taylor, S. C., Laperriere, G. & Germain, H. (2017). Droplet digital PCR versus qPCR for gene expression analysis with low abundant targets: from variable nonsense to publication quality data. *Sci Rep*, 7(1), 2409. doi.org/10.1038/s41598-017-02217-x
5. Park, C., Lee, J., Hassan, Z. U., Ku, K. B., Kim, S. J., Kim, H. G. & Kim, S. (2021). Comparison of digital PCR and quantitative PCR with various SARS-CoV-2 primer-probe sets. *Journal of Microbiology and Biotechnology*, 31(3), 358–367. Retrieved from URL <https://www.jmb.or.kr/journal/view.html?doi=10.4014/jmb.2009.09006>
6. Chen, B., Jiang, Y., Cao, X., Liu, C., Zhang, N. & Shi, D. (2021). Droplet digital PCR as an emerging tool in detecting pathogens nucleic acids in infectious diseases. *Clinica Chimica Acta*, 517, 156–161. Retrieved from URL <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0009898121000498>
7. Kojabad, A. A., Farzanehpour, M., Galeh, H. E. G., Dorostkar, R., Jafarpour, A., Bolandian, M. & Nodoshan, M. M. (2021). Droplet digital PCR of viral DNA/RNA, current progress, challenges, and future perspectives. *Journal of Medical Virology*, 93(7), 4182–97. doi: 10.1002/jmv.26846.
8. <https://ukrvet.com.ua/ua/p64090919-infektsionnyj-rinotraheit-krs.html>
9. Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи. Retrieved from URL <https://vet.gov.ua/poslugi/diagnostika-infekcijnih-zahvoryuvan-tvarin/>
10. Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини». Retrieved from URL http://www.ickvm.kharkov.ua/dep_c.php

УДК 619:617.50:636.7:611

ПОШИРЕННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ЗУБІВ У СОБАК В УМОВАХ МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО

Волобосва У.І., здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Білий Д.Д., доктор ветеринарних наук, професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3896-0384>

Вступ. На думку спеціалістів Всесвітньої ветеринарної асоціації дрібних тварин (WSAVA) однією із важливих складових добробуту собак виступає своєчасна діагностика та надання кваліфікованої ветеринарної допомоги за стоматологічної патології. Серед неї найбільш поширеною є захворювання пародонту, які можуть бути спричинені хворобами зубів (зубний наліт, зубний камінь), суттєвим підвищенням рівня системних маркерів запалення, а також хворобами серця, печінки, нирок [1].

Висока поширеність стоматологічних захворювань, а також низька зареєстрована частота професійного чищення зубів під анестезією підкреслюють необхідність регулярної